

Stanovisko Evropského výboru regionů — Akční plán v oblasti DPH — Směrem k jednotnému prostoru DPH v EU

(2017/C 088/08)

Zpravodaj: Dainis Turlais (LV/ALDE), radní města Riga**Odkaz:** Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o akčním plánu v oblasti DPH – Směrem k jednotné oblasti DPH v EU – Čas přijmout rozhodnutí

COM(2016) 148 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Úvod

1. vítá iniciativu Komise v podobě akčního plánu, který vytyčuje cestu k tomu, aby bylo do roku 2017 navrženo vytvoření jednotného evropského prostoru daně z přidané hodnoty (DPH) v Unii;
2. uznává, že systém DPH je klíčovým prvkem jednotného trhu a měl by být reformován tak, aby byl jednodušší, spravedlivější, účinnější a odolnější vůči podvodům, aby se zlepšily soutěžní podmínky mezi podniky, snížila diskriminace spotřebitelů a optimalizoval výběr daní;
3. konstatuje, že pro místní a regionální orgány je jednotný prostor DPH v Unii důležitý, jelikož v několika členských státech mají pravomoc vybírat DPH a přerozdělování příjmů z DPH má ústřední roli v rámci uplatňování mechanismů vyrovnávání příjmů ve prospěch místních a regionálních orgánů. Systémy členských států pro přerozdělování příjmů z DPH však nespádají do pravomoci EU;
4. připomíná, že DPH je rovněž významným zdrojem příjmů pro vlastní zdroje EU, protože v roce 2014 představovala 17,6 miliardy eur, tedy 12,3 % celkových příjmů EU;
5. podporuje taktéž cíl Komise bojovat proti podvodům. Obrovský objem podvodů je důkazem nedostatků stávajícího systému a členské státy a EU v jeho důsledku každoročně přicházejí o značné příjmy, které se odhadují na 170 miliard eur ročně. Tento jev má negativní dopad na rozpočty veřejného sektoru, a to i místních a regionálních orgánů některých členských států, a na jejich schopnost poskytovat kvalitní služby. V této souvislosti žádá členské státy, aby shromažďovaly a zveřejňovaly statistiky týkající se přeshraničních podvodů v oblasti DPH;
6. konstatuje, že roztržitost a složitost systému DPH způsobuje podnikům zapojeným do přeshraničního obchodu značné náklady na dodržování předpisů. Tyto náklady jsou neúměrně vysoké pro malé a střední podniky, které tvoří základ hospodářství a zaměstnanosti na regionální úrovni. Poukazuje na to, že akční plán v oblasti DPH musí rovněž vést ke zjednodušení pro podniky legálně činné v přeshraničním obchodu. Systém DPH nesmí vytvářet neoprávněné překážky pro přeshraniční obchod;
7. upozorňuje na skutečnost, že rozdíly mezi systémy DPH a stanovenými sazbami postihují zejména příhraniční regiony a činnost malých a středních podniků v těchto regionech. Je proto třeba posoudit územní dopad návrhů umožňujících větší flexibilitu při stanovování sazeb DPH;
8. poukazuje na to, že směrnice o DPH obsahuje ustanovení o sazbě DPH, jejichž účelem je chránit jednotný trh a předcházet narušením hospodářské soutěže. Domnívá se, že tyto zásady jsou velmi důležité a že je potřeba pečlivě prošetřit všechny návrhy ponechávající členským státům větší flexibilitu při stanovování sazeb, aby bylo možné posoudit jejich případný dopad na vnitřní trh a hospodářskou soutěž;

9. podporuje reformy systému DPH, které by mohly v budoucnu upevnit základy růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, konkrétně rozvoj digitální a mobilní ekonomiky, nových obchodních modelů a podniků ve službách. V této souvislosti vítá návrh Komise rozšířit jednotné správní místo pro DPH na elektronické služby o dodávky zboží na základě pilotního projektu, jehož cílem je zlepšit spolupráci mezi daňovými správami a podniky v oblasti elektronického obchodu;

10. domnívá se, že efektivita členských států v oblasti daňové správy se značně liší. Spolupráce a důvěra mezi daňovými správami je nedostatečná. Zastává názor, že v případech podezření na podvod v oblasti DPH by banky měly – v rámci platných právních předpisů týkajících se ochrany údajů – plně spolupracovat s daňovými orgány;

11. doporučuje analyzovat osvědčené postupy členských států, na jejichž základě se část příjmů z DPH přiděluje místním a regionálním orgánům, či jim případně udělit pravomoc DPH vybírat;

12. žádá, aby byli do konzultací o veškerých změnách systému DPH zapojeni zástupci místních a regionálních orgánů na vnitrostátní úrovni a zástupci VR na evropské úrovni, protože tato rozhodnutí mají přímý dopad na blahobyt obyvatelstva, na konkurenceschopnost podniků a na příjmy veřejných orgánů;

Jednotný evropský prostor DPH

13. vyzývá k tomu, aby se při posuzování zásady, podle níž se na platby DPH u přeshraničních transakcí vztahují stejné požadavky jako na vnitrostátní transakce, vzal v úvahu především její vliv na malé a střední podniky, pokud jsou zachovány různé sazby DPH současně;

14. sdílí názor, podle něhož musí nový systém vycházet ze zásady místa určení a stanovit, že u prodeje zákazníkovi usazenému v jiném členském státě EU bude DPH vybrána v souladu s právními předpisy země dodavatele a sazbou používanou v zemi určení a že příjmy z DPH ve státě výběru budou převedeny do příslušného správního orgánu státu spotřeby;

15. vítá záměr zajistit, aby podniky, které provádějí obchodní transakce na jednotném trhu, mohly vyřizovat všechny záležitosti týkající se DPH u příslušného správního orgánu ve své zemi původu, a nemusely se pro účely DPH registrovat ve všech členských státech EU, v nichž provádějí obchodní transakce, a předkládat v nich daňová prohlášení a platit poplatky. Tato zjednodušení však nesmí ohrozit výběr DPH a ovlivnit srvcovanost členských států v daňové oblasti;

16. domnívá se, že plán Komise je ambiciózní a že k jeho provedení bude zapotřebí čas, a proto podporuje zásadu jeho postupného zavádění;

17. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly opatření ke zvýšení účinnosti zdanění a k boji proti podvodům, a snížila se tak výše DPH, kterou členské státy nevyberou. Mohou významným způsobem přispět k úsilí o vytvoření důvěry vůči daňovým správám a navázání účinné spolupráce, která je nezbytná k řádnému fungování nového systému. Výbor trvá na tom, aby zavedení nových zpráv o auditu a nástrojů auditu nepředstavovalo nepřiměřenou zátěž pro podniky, zejména pro malé a střední;

18. vyzývá členské státy, aby přijaly konkrétní rozhodnutí ohledně právní úpravy v oblasti DPH v Evropské unii, zejména za účelem odstranění existujících rozdílů v odchylkách od směrnice o DPH povolených jednotlivým členskými státy, a podpořily uplatňování těchto odchylek všemi členskými státy;

19. poukazuje na to, že Komise musí při předkládání návrhů, jejichž cílem je zvýšit efektivitu daňové správy, respektovat pravomoci vnitrostátních nebo regionálních správ;

20. podporuje efektivnější používání nástrojů IT a současné využití všech dostupných elektronických údajů k boji proti podvodům při současném zajištění ochrany údajů;

21. s ohledem na systémy zpětných a oddělených plateb DPH⁽¹⁾, zavedené v několika zemích, zdůrazňuje nutnost posílit důvěru veřejnosti ve fakt, že se zaplacená DPH opravdu dostane do státního, regionálního či místního rozpočtu, protože občané jsou jedněmi z hlavních skutečných plátců DPH. Doporučuje prošetřit možnost zavedení dobrovolného systému elektronických plateb, jehož prostřednictvím by se DPH pocházející z nákupů občanů převedla do rozpočtu příslušného správního orgánu a částka nákupu bez DPH – jako doposud – na účet prodávajícího;

Sazby DPH

22. zdůrazňuje, že neexistuje dostatek důkazů pro to, že by docházelo k narušení hospodářské soutěže v důsledku neuvolení DPH na určité druhy činností subjektů veřejného sektoru, na činnosti v rámci spolupráce mezi obcemi nebo na činnosti považované za veřejný zájem. Rozhodnutí nepovažovat pro účely DPH veřejnoprávní subjekty za osoby povinné k dani spadá do objektivních kritérií, která jsou harmonizována na evropské úrovni, a nikoli do pravomoci členských států;

23. žádá, aby byly v posouzení dopadu, jež má Komise zveřejnit v roce 2017, zohledněny zájmy místních a regionálních orgánů. V této souvislosti by měl být ve spolupráci s místními a regionálními orgány vyjasněn pojem „(výrazné) narušení hospodářské soutěže“;

24. považuje za nutné, aby byly všechny členské státy schopné použít všech odchylek stanovených v minulosti kterýmkoliv členským státem;

25. vyzývá ke snížení sazby DPH na školní budovy na 6 %;

26. zdůrazňuje, že současný seznam snížených sazeb DPH je obzvláště nejasný a neodpovídá jasné logice. Lituje proto, že Komise nepředložila vyčerpávající a transparentní přehled povolených snížených sazeb. Domnívá se, že je třeba přezkoumat seznam snížených sazeb DPH a zohlednit technologický, hospodářský a jiný vývoj a narušení vznikající vlivem různých sazeb DPH na podobné zboží a služby. Tento přezkum by měl pokud možno vést k harmonizaci s cílem zabránit narušení hospodářské soutěže na jednotném trhu pro malé a střední podniky;

27. dále se domnívá, že pro subjekty, které provádějí činnosti obecného zájmu, může být z ekonomického hlediska zajímavější následně odečíst DPH místo toho, aby od ní byly předem osvobozeny;

28. domnívá se, že možnost 1 (rozšíření a pravidelný přezkum seznamu zboží a služeb způsobilých pro snížené sazby) přináší pravděpodobně menší rizika než možnost 2 (zrušení seznamu zboží a služeb způsobilých pro snížené sazby);

29. domnívá se, že když se členským státům poskytne větší flexibilita při stanovování sazeb, povede to nevyhnutelně k jejich větší rozmanitosti, což by mohlo narušit jednotný trh a způsobit zátěž pro podniky, zejména malé a střední. Komise by měla provést komplexní posouzení dopadů svých návrhů na hospodářskou soutěž a administrativní zátěž podniků a také posouzení jejich územního dopadu, zejména v příhraničních regionech;

30. konstatuje, že se sdělení zmiňuje rovněž o dalších nákladech a nedostacích spojených s převodem pravomocí v oblasti snížení sazeb na členské státy, zejména o rizicích snížení příjmů a o složitosti DPH a zvýšení nákladů a právní nejistoty pro podniky. Toto riziko by se mělo důkladně posoudit;

31. v souladu se svým stanoviskem k plýtvání potravinami (z června 2016) podporuje návrh, aby bylo velkým maloobchodním prodejcům povoleno provádět odpočet DPH u neprodaných potravin, které darují;

⁽¹⁾ Evropská komise například schválila žádost Itálie týkající se vytvoření systému oddělených plateb DPH pro orgány veřejné správy, které jsou plátců DPH. Když tyto orgány zaplatí fakturu za zboží nebo služby, je část DPH převedena přímo do státního rozpočtu. Tento systém platí od 1. ledna 2015 do 31. prosince 2017, kdy má být plně nahrazen elektronickou fakturací v rámci veřejné správy. Podle některých odhadů přišla Itálie v rámci plateb DPH od orgánů veřejné správy každoročně o 900 milionů eur.

Elektronický obchod

32. poukazuje na to, že složitá pravidla týkající se DPH, jež se v jednotlivých členských státech liší, jsou jednou z největších překážek elektronického obchodu. Konstatuje, že je třeba systém DPH zjednodušit a snížit náklady malých a středních podniků spojené s jeho dodržováním. Zejména se musí řešit faktory, které jsou méně příznivé pro podniky sídlící v Evropské unii než pro dodavatele z třetích zemí;

33. podporuje rozšíření mechanismu jednoho správního místa tak, aby zahrnovalo obchod se zbožím, a zavedení či navýšení prahových hodnot DPH pro začínající podniky a mikropodniky;

34. vítá návrh na zrušení osvobození od platby DPH při dovozu malých zásilek z třetích zemí a na zavedení kontrol prostřednictvím jednotného auditu přeshraničních podniků, neboť evropské malé a střední podniky jsou v současnosti v konkurenční nevýhodě oproti podnikům z třetích zemí;

Balíček DPH pro malé a střední podniky

35. konstatuje, že hospodářský rozvoj místních a regionálních orgánů stojí na malých a středních podnicích a že náklady těchto podniků na zajištění dodržování pravidel týkajících se DPH jsou poměrně vyšší, než je tomu u velkých podniků, což znamená, že malé a střední podniky musejí provozovat svoji činnost v nevýhodných konkurenčních podmínkách;

36. upozorňuje na skutečnost, že v několika členských státech byla přijata opatření ke zjednodušení registrace nových podniků, která se na první pohled opírají o zlepšení podnikatelského prostředí, často však podporují zakládání podniků umožňujících vytváření systémů tzv. „kolotočových“ podvodů;

37. upozorňuje na to, že příslušné vnitrostátní orgány (včetně daňových správ) by měly přijmout odpovědnost za monitorování činnosti podniků, které provozují svoji činnost legálně. Tato odpovědnost by neměla být přenášena na protistrany – jiné podniky, jak ve svých rozsudcích týkajících se DPH opakovaně rozhodl Soudní dvůr EU;

38. doporučuje Komisi, aby do balíčku týkajícího se malých a středních podniků, který navrhne v roce 2017, zahrнула vhodná zjednodušující opatření.

V Bruselu dne 12. října 2016.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA